

Szoboravatató

Átadták a Nyisztor György-émlékermeket

Csütörtökön a MEM-ben kettős ünnepségre került sor. A minisztérium épületének Kossuth Lajos téri árkádjai alatt Soós Gábor mezőgazdasági és élelmiszerügyi államtitkár ünnepélyesen felavatta Mathiász Jánosnak, a világhírű magyar szőlőnemesítőnek és dr. Marek Józsefnek, a magyar állatorvos-tudomány egyik legjelentősebb képviselőjének szobrát, Nyirő Gyula, illetve Englert Judit szobrászművészek alkotásait.

A minisztériumban Romány Pál miniszter ünnepélyes külsősége között adta át az idén első ízben adományozott Nyisztor György-émlékermeket. Az 1919-es Tanácsköztársaság földművelési népbiztosáról elnevezett emlékermet a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban a szövetkezetpolitiká, az agrárgazdaságtan, az üzem- és munkaszerve-

zés, valamint a szövetkezetek fejlesztése terén kiemelkedő eredményeket elért szakemberek kapták; Eleki János, a mezőkövetőszakosztály elnöke, Fa-zekas Béla, a Központi Statisztikai Hivatal főosztály-vezetője, Fazekas László, a darnószeli szigetközi Magyar-Csehszlovák Barátság Tsz elnöke, Fodor Sándor, az állami gazdaságok Szolnok megyei főosztálya területi igazgatóhelyettese, Halász Gyula, a Növényolajipari és Mosószergyártó Vállalat kereskedelmi igazgatója, Matos László, a Bács-Kiskun megyei tanács elnökhelyettese, Rédei István, a Kertészeti Egyetem tanszékvezető-helyettese, Tóth Jenő, az Állattenyésztési Kutató Intézet főmunkatársa, Vadász László, a Debreceni Agrártudományi Egyetem tanára és Szivéri Kálmán, a mágócsi Béke Tsz elnöke.

Ülést tartott a megyei KISZ-bizottság

Tegnap, csütörtökön délután Bódi György első titkár vezetésével tartotta soron következő ülését a KISZ megyei bizottsága.

A testület előtt két főbb napirend szerepelt. A KISZ makói városi bizottsága adott számot az Ifjú Gárda működéséről, helyzetéről, s a további feladatokról. Majd a KISZ KB VIT-re vonatkozó határozatának végrehajtásáról számolt be Tóth Zsuzsanna, a KISZ megyei titkára. A testület munkájában részt vett Nemes Ildikó, a KISZ KB tagja is.

A makói városi KISZ-bizottság a város ifjú gardistáinak két éves munkájáról adott számot. Így többek között a szervezetségről. Arról, hogy az egységek tevékenysége évről évre javul. S utánpótlást jelentenek a munkásországnak, a rendőrségnek, a tűzoltóságnak.

A megyei szintű járőrversenyben Makón és Csongrádon, valamint a megyei szemlén is felkészültségüknek adták tanújelét minden évben.

Szereplésük értékelését, munkájuk elismerését jelzi: a makóiak vesznek részt az idén augusztus 12-20. között megrendezett Országos Ifjú Gárda Szemlén.

A szocialista versenymozgalomba is jól kapcsolódtak be. Az elmúlt évben 38-an messzemenően megfeleltek a követelményeknek. A társ-szervekkel — egy kivétellel — megfelelő a kapcsolatuk. A jövő ígérete, hogy a helyi polgári védelemmel is egyeztetik a tennivalókat. Egyre több olyan ifjú gardista tevékenykedik Makón, aki munka mellett, munka után vállalja ezt a tennivalót.

El kell jutni oda is, hogy a KISZ-alapszervezetek a munkahelyen, az iskolában egyaránt felelősséget érezzenek az Ifjú Gárdáért.

A KISZ megyei bizottsága elismerését fejezte ki azért a tevékenységért, amit a makóiak az utóbbi két évben színvonalasan kifejtettek.

Film

Csongrád megye gazdasága

Tegnapról új kisfilmet vetítenek a szegedi Vörös Csillag moziban. Egyelőre csak ott, ám a későbbiekben bizonyára sor kerül majd bemutatására többi településünkön, sőt nagy a valószínűsége, hogy bejárja az ország más tájait is. Hiszen a film végeredményben azért készült, hogy eljusson a nézőhöz.

S hogy eljut-e majd a nézőhöz a „Csongrád megye gazdasága” című film? Bizony nem könnyű erre válaszolni, hiszen az itt élő ember bizonyára megfogcsátható érdeklődésével néztem a pergő képeket. Tíz percig, húsz percig. Aztán fészkelődni kezdtem a széken, s titkon az órára pillantottam. Ez pedig alighanem az „enyhe” unalom jele minden mozinézőnél...

Sok mindent bemutat Endrődi Sándor rendező és Szász Nándor operatőr filmje megyénk gazdaságából. Tartók tőle, hogy túlságosan is sok mindent. Még hozzá nagyságrendektől csaknem függetlenül. Márpedig a gazdaságról szóló ismeretterjesztés nehezen viseli, ha

nem tudni pontosan, miféle nagyságrendet képvisel a mini szövetkezet, és milyen a gyáróriás. Egyszóval a film arányai elvétettnek tűnnek, amin nem túl sokat képes enyhíteni a kísérőszöveg sem. Szerencsésnek aligha mondható az is, hogy kissé elnagyolták az oly szükséges pontosság-megbízhatóság szempontjából is a filmet készítőit. Ebben ugyanis az a veszély rejtőzik, hogy a helybeli néző megmosolyogja apró pongyolóságait, tévedéseiket, az idegen meg azt hiszi, amit mondanak neki, az tényleg úgy van.

A kifogások sorolása után persze szükségesnek tartom megjegyezni: a „Csongrád megye gazdasága” című film néhány vonatkozásban hasznosnak bizonyulhat. Így mindenekelőtt az iskolai környezetismeret oktatást szolgálhatja, és nem utolsósorban megyénk külföldi bemutatásának lehet jó eszköze. Erre maradéktalanul alkalmassá teszik a táj szépségét is esetenként híven érzékeltető képsorok.

Bedó Nándor



SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Delibes: Coppélia. Előadás a Dóm téren, ma este 8 órakor.

Balázs Irén textilkiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10-18 óráig.

Samu Géza szobrászművész kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központban, naponta 10-18 óra között.

Alföldi festők kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben. Megtekinthető 9.30 és 17.30 között.

A 19. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, naponta 10-19 óra között.

Medgyessy Ferenc-émlékiállítás a November 7. Művelődési Központban, megtekinthető naponta 10-18 óra között.

Kiss Roóz Ilona keramikumművész kiállítása a Juhász Gyula Művelődési Központban, mindennap 10-18 óra között.

Váro Márton szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, naponta 10-18 óra között.

A Szegedi Szabadtéri Játékok húsz éve. Kiállítás a Móra Ferenc Múzeum dísztermében, valamint a múzeum állandó kiállításai.

A Víz előtti Szeged, a Somogyi-könyvtár kiállítása, naponta 10-18 óra között.

Hajdú-Bihar megye népművészete. Kiállítás a szőregi Tömörkény István Művelődési Házban, hétfő kivételével, naponta 10-12 és 14-18 óra között.

Művész-munkás találkozó

Tegnap délután a Szegedi Szalámigyár és Húskombinát központjába látogatott a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház balettagyüttesének mintegy 20 főnyi csoportja. A vendégeket Bálint László vezérigazgató, Tápai László, az üzemi pártbizottság titkára és Kiss Ferenc, a szak-szervezeti bizottság titkára fogadta. A szovjet balettagyüttes vezetőit és vezető táncosait elkísérte dr. Dobóczy Károlyné, az SZMT titkára, valamint Horváth Mihály, a szabadtéri játékok igazgatója.

Először Tápai László párttitkár ismertette a vállalat szerepét az élelmiszeriparban, majd délután a helyi és a vállalaton belüli kulturális életéről. Ezt követően M. Zsarkovszkij ügyvezető igazgató bemutatta a jelenlévő vezetőket és táncosokat, majd megtekintették a húszüzemet, a szalámigyárt és a szociális létesítményeket.

A gyárlátogatás művész-munkás találkozóval folytatódott. Elsősorban azok a munkások mondtak véleményét a táncosok produk-

Coppélia

A moszkvai balett bemutatója

A mutatónyos-Coppélius bódéja előtt találkozik a két szerelmes, Swanilda és Franz. Am a fiatalember meglátja, s első pillanatban beleszeret az álarcos Coppéliába, a mutatónyos automata babájába. Természetesen az ebből adódó összetűzés nem marad el s a lány Lothar, a német tisztet szédíti bosszújában. S amikor a féltékeny Swanilda — bejutva Coppélius alkímista műhelyébe — kardpárba hívja Coppéliát, kiderül, hogy szerelmének elcsábítója ügyesen szerkesztett baba-automata. Coppélius ötletére a lány magára ölti Coppélia ruháit, s ezzel megleckézteti Franzot is, Lothart is. Mindkét férfi felsül: Lothar a bábu-Coppéliával nyakában menekül a kacsagók sorsfala között, Franz pedig bocsánatért esedezik szerelménél...

Ennyi a történet dióhéjban, ezt öntötte partitúrába a múlt század második felének kiváló francia muzikusa, Léo Delibes. Kis vígoperák és nagyszerű operák között született balettenéi, s nem véletlen a Coppéliában fölkelhet több magyaros — verbunkos és csárdás — motívum. (Jópár alkalommal járt hazánkban, dirigálta műveit, s itt-tartózkodásának élményeit fogalmazta meg Romance Hongroise című művében.) Delibes muzikája táncszínpadra készült. Kiváló lehetőséget, keretet és inspirációt ad ahhoz, hogy a különböző korok, társadalmak és jelentős koreográfusok sokféleképpen alakíthassák a táncot, a maguk hasonlatosságára formálhassák, a zenében adott és abból fakadó élmények a maguk sajátos problémáik kifejezésére változhassanak.

A muzika franciásan elegáns dallamvilága, hangulat teremtő ereje, karakterizáló képessége, jól szerkesztett ritmusa szinte kínálta az újragondolás és újrafogalmazás lehetőségét a moszkvai Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház koreográfusának, Alekszej Csicsinadze-nak. S Csicsinadze élt a lehetőséggel. Az

értelmezés három lehetősége közül — tragikus, groteszk és komikus alaphangvételű feldolgozás — az utóbbit választotta. Ehhez idomította koreográfiai elképzeléseit, a cselekményszálát és a figurákat egyaránt. Ebben a tematikus baletten — a realista balettről vallott elképzeléseinek megfelelően — arra törekedett, hogy a tánc nyelvén mindent megértessen a közönséggel, minden mozdulat, gesztus, lépés, em-beri viszony a tiszta és világos mondandó szolgálatába álljon. Sok szellemes és eredeti ötletet sorakoztatott fel. A klasszikus orosz és francia baletthagyományok elemeit igyekezett ötvözni az alapul szolgáló folklór — s ezen belül is a magyar néptánc — elemeivel, vagyis, ahogy nyilatkozatában elmondta, a klasszikus táncokat stílizálta magyarosra.

Erdemes föltenni a kérdést: vajon hogyan valósítja meg realista igényű balettkonceptióját Csicsinadze és társulata ma, amikor világszerte sokan testszínű trikóra cserélik a túllszoknyákat, sarokba dobják a fabetétes balettcipőt, meztláb táncolnak a semleges háttérűgöngy előtt a „tiszta tér”, a „tiszta testkontúr” újmódi zászlaja alatt? A moszkvai balettszínház társulata a felszíni és felületi jelenségek helyett egy másfajta korszerűsége és realista igényre törekszik, megtartva a balett klasszikus hagyományait, fejlesztve-tökéletesítve megvalósításait. Jelenti ez mindegyiket a pontosságra és közérthetőségre való törekvést; a mondandónak alárendelt formai eszköztárat; a népi gyökerekből való folytonos akkumulálódást; a folyamatos, egyívú és világos cselekmény kibontására való készséget; táncosaik technikai tökéletességének, tipizálási készségének, muzikalitásának maximális kihasználását, amelyeket e

mostani előadás — a műlányegéből fakadóan — könnyedséggel, komédiázó kedvvel, bájos humorral és kedvességgel oldottak igazi népszínházi produkcióvá.

A balett az a művészeti ág, amelynek elsődleges eszköze, közege az élő, emberi test. Talán ezért a legemberibb, a leghumánosabb és legdemokratikusabb művészet. Az ember itt mindent a testével, mozdulataival fe-

jez ki: szeret és gyűlöl, kacag és haragra lobban, agít és hatalmaskodik. A balett ábrázoló jellegét a figurákat megformáló emberi testek, időbeliségét a cselekmény fonala hordozza. A koreográfus az emberi test tipizáló készségével és azoknak egymáshoz való viszonyával, történéseivel szerkeszti meg művészi közlésének új rendjét. Ez a táncnyelv nem fogalmi közlés, hanem hangulatokra, indulatokra, érzelmekre megjelölt mozdulatok, kombinációk, térformák, melyek elsősorban emocionális pályákon jutnak el a közönséghez. A balettszínpadon nyilvánul meg legszorosabban a mozdulat, a zene és a vizuális megjelenítés szövetése. Kézfogásuk szerves, belülről fakadó. Ha e hármas követelményből bármelyik csorbát szenved, vagy főlőné a másikkal; megbilben a szintézis egyensúlya. A moszkvai balettszínpadon Coppélia-előadásán talán a vizuális megvalósítás hagyott kívánni valót maga után. Valóban együtt sajnálhatjuk a koreográfussal, hogy szabad téren — technikai lehetőségei híján — megvalósíthatatlan az otthoni meseszerű, zenére mozgó-változó, dinamikus színpadkép.

A táncosokat — szovjet együtteseknél, legyenek azok folkloristák vagy balettművészek — szinte közhelyszerű már a technikai biztonságra és tökélyre, a maximális fegyelműzetségre és a kiváló jellemformáló készségre utalni. Ezek a szinte kötelezően előírt és megvalósított követelmények a Coppélia színpadra állítóinál kifogástalan karakterizáló képességgel, önfelelt komédiázó kedvvel és könnyedséggel párosultak. Együtt éltek a zenével. Sikerük záloga is a fentiekben keresendő.

A szolistaik közül élre ki-vánkozik a Coppélius meg-növekedett szerepét bravúros technikával, virtuózan megjelenítő Alekszander Domaszov. Nem hisztérikus megszallottat formál a mutatónyos figurájából, hanem egy számító és ravasz, végül mégiscsak emberszabású komédiást. Új szerep — Csicsinadze fantáziájára szülte — Lothar, a német tiszt. Ez az alak lehetőséget teremt a koreográfusnak, hogy a szerelmi leckéztetés sztoriját új vonással, a hatalom gúnnyarajzával gazdagítsa. Lothar karikatúra — a hatalom tudatában levő, az egyenruha védőpajzsába burkolt snájdig tisztcseske paródiája, fölsülése léggömb-voltának bizonyítéka. Ezt a hálás szerepet Jurij Grigorjev túlszoktól mentesen, kiváló jellemzőkészséggel közvetítette. A két szerelmes fiatal Margarita Drozdova és Vagyim Tyegyejev alakította fiatalos lendülettel, legies tisztasággal. Coppélius babája, a címszereplő Ludmilla Rizsova volt. A kar szinte automata pontossággal, gyakran főszereplővé válva szolgált a nagyszerű előadást. (Nem a technikai felkészültség, inkább a színpad egyenetlenségeinek számlájára írható néhány bizonytalanság.) A fesztivál-zenekar élén M. Jurjovszkij rutinos biztonsággal teremtette meg a produkció tempóját, kibontva a muzsika szépségeit.

Tandi Lajos



A szabadtéri játékokon szerdán bemutatkozott Sztanyiszlavszkij és Nyemirovics-Dancsenko Színház balettagyüttesének tegnap délután a Hági étteremben adott fogadást dr. Perjesi László, a Csongrád megyei tanács elnöke. A fogadást megjelent dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára, Török József, a városi pártbizottság első titkára és Papp Gyula, a városi tanács elnöke is. Dr. Perjesi László köszöntő szavaira Mihály Zsarkovszkij, a moszkvai társulat ügyvezető igazgatója válaszolt